

**פר' יפתח וזקני גלעד (פרק י"א)
לפני ה' במצפה**

<p>(ו) וַיֹּאמְרוּ לְיַפְתָּח לְכֵה וְהָיִיתָה לָנוּ לְקָצִין וְנִלְחַמָּה בְּבָנֵי עַמּוֹן: (ז) וַיֹּאמֶר יַפְתָּח לְזִקְנֵי גִלְעָד הֲלֹא אַתֶּם שָׂנֵאתֶם אוֹתִי וְתִגְרְשׁוּנִי מִבֵּית אָבִי וּמִדּוּעַ בָּאתֶם אֵלַי עִתָּה בְּאִשְׁרֵי צָר לָכֶם:</p>	<p>(I) • הצעה ותגובה</p>
<p>(ח) וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי גִלְעָד אֶל יַפְתָּח לָכֵן עִתָּה שָׁבָנוּ אֵלֶיךָ וְהִלַּכְתָּ עִמָּנוּ וְנִלְחַמְתָּ בְּבָנֵי עַמּוֹן וְהָיִיתָ לָנוּ לְרֹאשׁ לְכֹל יִשְׁבְּי גִלְעָד: (ט) וַיֹּאמֶר יַפְתָּח אֶל זִקְנֵי גִלְעָד אִם מְשִׁיבִים אַתֶּם אוֹתִי לְהִלָּחֵם בְּבָנֵי עַמּוֹן וְנָתַן ה' אוֹתָם לְפָנַי אֲנִכִּי אֶהְיֶה לָכֶם לְרֹאשׁ:</p>	<p>(II) • הצעה שניה וקבלתה</p>
<p>(י) וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי גִלְעָד אֶל יַפְתָּח ה' יְהִיָּה שְׁמֵעַ בִּינוֹתֵינוּ אִם לֹא כְדַבְּרְךָ כֵּן נַעֲשֶׂה: (יא) וַיֵּלֶךְ יַפְתָּח עִם זִקְנֵי גִלְעָד וַיִּשְׁימוּ הָעָם אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ וַיִּקְצִין וַיַּדְבֵּר יַפְתָּח אֶת כָּל דְּבָרָיו לְפָנָיו ה' בַּמְּצַפָּה:</p>	<p>(III) • שבועה</p>

גזוד יפתח

ע"י אבימלך – ט': ג
ע"י דוד המלך – שמ"ב כב: ב

3. מצודות דוד שם

לפני ה' - כי שם נקבצו רבים מישראל והשכינה שורה על רוב צבור (ועל שבמצפה נצח יהושע כל המלכים הנאספים עליו לזה קבעוה למקום קבוץ כן נקבצו שמה בפילגש בגבעה וכן בימי שמואל כשהמליך את שאול):

4. רד"ק (פירוש ראשון)

במקום שהיה שם ביתו כמו שאמר ויבא יפתח המצפה אל ביתו ומה שאמר לפני ה' כמה שאמר ה' יהיה שומע בינותינו או לפי שהשכינה שורה בישראל במקום שיתקבצו.

5. רמב"ן בראשית פרק לא פסוק מט

ולפי דעתי שהיא האבן שהקים יעקב מצבה, והוא נמשך, על כן קרא שמו גלעד, והמצפה קרא, כי אמר יצף ה'. ואפשר שהוא מצפה גלעד (ע"יין שופטים יא כט) שהמקום יקרא על שם האבן הזאת לעולם:

6. תנחומא (בנובר) פרשת בחוקותי סימן ז

גְּבַר רַשׁ וְעֹשֶׂק דְּלִים מְטָר סַחֲף וְאִין לָחַם (משלי כח ג), גְּבַר רַשׁ זֶה יַפְתָּח שֶׁהָיָה רַשׁ בְּתוֹרָה, גְּרוּפוֹת שֶׁל שְׁקֵמָה הִיָּה, עֹשֶׂק דְּלִים שֶׁהָיָה עוֹשֶׂק אֶת הַדְּלִים, בְּשַׁעָה שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים אִמֵּר שְׁבוּלָת וַיֹּאמֶר סְבוּלָת (שופטים יב ו), וְהָיָה שׁוֹחֲטוֹ, לְפִיכֵךְ מְטָר סַחֲף וְאִין לָחַם, שֶׁהָיָה לוֹ מִי שִׁיתִיר אֶת נַדְרוֹ, אֲלֵא וְאִין לָחַם, שֶׁהַעֲלִים הַקְּבִיָּה מֵהוֹן אֶת הַהֲלַכָּה שֶׁלֹּא יִמְצָאוּ [פִתַּח] לְהַתִּיר אֶת נַדְרוֹ, כִּיוֹן שֶׁלֹּא מִצָּאוּ [פִתַּח] לְהַתִּיר אֶת נַדְרוֹ, עֲלֵה וּשְׁחַטָּה לְפָנָיו הַקְּבִיָּה, וְרוּחַ הַקּוֹדֵשׁ צוֹוַחַת נְפִשׁוֹת הַיִּיתִי מִבְּקֵשׁ שֶׁתְּקָרִיב לְפָנָיו

1. מצודות דוד שופ' יא:יא

(ט) אם משיבים - ר"ל אם יוגמר הדבר ואלך למלחמה ונתן ה' וכו' אז אנכי מעצמי אהיה לכם לראש מצד הדין ור"ל עדיין אין זה הכנעה וחובה במה שתאמרו להמשיל אותי אחר המלחמה כי בודאי אם אהיה מנוצח לא תאבו עוד להמשיל אותי ואם אנצח אני הנה מן הדין ראוי לי הממשלה וכאלו אמר לא כן הוא כ"א מיד קודם המלחמה תמשילו אותי:

(יא) וישימו וכו' - מיד עשאוהו לראש טרם צאתם למלחמה:

- וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי עַמּוֹן וַיַּחֲנוּ בְּגִלְעָד וַיֹּאסְפוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בַּמְּצַפָּה: (י: יז)
- וַיֵּלֶךְ יַפְתָּח עִם זִקְנֵי גִלְעָד וַיִּשְׁימוּ הָעָם אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ וַיִּקְצִין וַיַּדְבֵּר יַפְתָּח אֶת כָּל דְּבָרָיו לְפָנָיו יִקְוֶן בַּמְּצַפָּה: פ (יא: יא)
- וַתְּהִי עַל יַפְתָּח רוּחַ יִקְוֶן וַיַּעֲבֵר אֶת הַגִּלְעָד וְאֶת מְנַשֶּׁה וַיַּעֲבֵר אֶת מְצַפֵּה גִלְעָד וּמְצַפֵּה גִלְעָד עֲבַר בְּנֵי עַמּוֹן: (יא: כט)
- וַיָּבֵא יַפְתָּח הַמְּצַפָּה אֶל בֵּיתוֹ וְהָיָה בְּתוֹ יֵצֵאת לְקִרְאָתוֹ בְּתַפִּים וּבְמַחְלוֹת וְרַק הָיָה יַחֲזִיקָה אִין לוֹ מִמֶּנּוּ בֵּן אוֹ בַת: (יא: לד)

2. רד"ק שופ' יא:יא (פירוש שני)

(יא) לפני ה' במצפה - ...או הטעם כמו שפירשתי בספר יהושע כי היא המצפה שנועדו המלכים להלחם עם יהושע ומפני התשועה הגודלה שהיתה שם היה המנהג בישראל להקבץ שם והיה שם מזבח ובית תפלה ולאותה מצפה הלכו אנשי גלעד עם יפתח לדבר שם דבריהם לפני ה' במצפה: